

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Prænotanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

11. Solvuntur.
12. Oblectatio rei male extrinsecè non semper est mala.
13. Oblectatio de opere malo, ut malo, est mala.
14. Non est malum desiderium operis mali sub conditione verè auferente malitiam.
15. Est malum sub conditione non verè auferente malitiam.
16. Quomodo per morosam delectationem peccet vidua, vel sponsus?
17. Quando nam excusentur à peccato.
18. Quando conjuges peccent?

§. I.

Prænotanda.

CERTUM est, quòd consensus in ipsum opus, sit peccatum ejusdem gravitatis & speciei, sicut opus ipsum: solum igitur procedit quæstio de consensu in delectationem. Circa quam

Notandum primò: Delectationem aliquando esse de cogitatione rei malæ, aliquando verò de re mala cogitata. De cogitatione delectamur, quando motivum delectandi non est res cogitata, quam animus abhorret, & detestatur, sed ipsa cognitio veritatis, quam habemus de tali objecto; ita homines justi & sapientes, Angeli, DEUS ipse complacentiam habent de exacta cognitione etiam gravissimorum peccatorum. De re cogitata delectamur, cum motivum delectandi est delectabilitas ipsius rei & objecti cogitati, ipsaque cogitatio solum est conditio sine qua non.

Notandum secundò. Delectationem aliquando esse de substantia operis mali, aliquando verò tantum de aliqua circumstantia, aut modo delectabili ipsius. Sic ridet aliquis casum hominis ebrii, non quòd reverà gaudeat vel de casu vel de ebrietate, sed de modo amentie, quam ebrius exhibet. Ita placent in Comiciis actionibus ingeniosa furta, non quòd ipsum opus injustitiæ, sed modus furandi ingeniosus, aut mimicum imitandi artificium oblectet. Et ratio est: quòd appetitus sequatur apprehensionem: sed in apprehensione quandoque aliquis modus ac circumstantia ut delectabilis representatur, absque hoc, quòd opus ipsum delectabile appareat: ergo similiter appetitus poterit delectari in aliquo modo & circumstantia sine operis ipsius complacentia.

Notandum tamen tertio. Quamvis extra materiam veneream facile sit delectationem de cogitatione rei malæ, aut delectationem ipsius rei distinguere, id tamen esse perquam difficile in cogitatione de objectis venereis, eò quòd propter objecti delectabilis vehementiam, naturæque vitiatæ lubricam propensionem periculosum sit in solius cogitationis delectatione sistere, quin simul rapiatur appetitus in rei cogitatæ delectationem. Nihilominus signa quædam, è quibus cognosci possit, num de sola cogitatione rei inhonestæ sit delectatio, tradit Castropal. Tr. 2. disp. 2. p. 10. §. 1. primò, si habeas expressam displicentiam operis mali, & interrogatus, an illud opus placeat, mox negativè responderes. Secundò: si cogitatio rei inhonestæ oriatur ex causa vel occasione licita & honesta: v. g. ex auditis confessionibus, lectione, & studio Casuum, rei medicæ &c. Ter-

tiò: si non sit major affectus erga elegantiam, & artificium aliquod, quod reperitur in turpi objecto, quàm si illud in re indifferenti, vel honesta audires, inspiceres, &c. tunc magis de modo artificioso vel pulchro, quàm de re ipsa delectari præsumeris: econtra si artificium aliquod picturæ, carminis, musicæ, narrationis historia, exhibitionis comicæ in objectis turpibus avidè venaris, in aliis verò piis honestisve objectis erga illud parum aut nihil afficeris, non tam de modo pulchro & artificioso, quàm ipsa objecti turpitudine convinceris delectari.

Notandum quartò. Quæstionem procedere non tantum de consensu in delectationem sensibilem, quæ nimirum oritur in appetitu sensitivo, sed etiam rationali, quæ est complacentia ipsius voluntatis & appetitus rationalis: nam utraque sufficit ad morosam delectationem. His positis sit

§. II.

Statuitur discrimen inter delectationem de cogitatione, & re mala cogitata.

CONCLUSIO PRIMA. Per se loquendo nulum est peccatum delectari de cogitatione, vel aliquo modo artificioso & delectabili res illicitæ. Ita communis.

Ratio est: quia delectatio rei non mala non est mala: atqui cogitatio rei malæ, vel aliquis modus mirabilis, aut delectabilis ipsius, non est malus: ergo neque de his voluntariè delectari est malum. Unde DEUS & angeli gaudent de facto de perfecta cognitione, quam habent, non tantum bonorum, sed etiam malorum. Dixi per se loquendo: nam per accidens fieri potest, ut ejusmodi delectatio fiat mala saltem venialiter, vel ex intermissione debite ordinationis in bonum finem, vel ex adjunctione finis indebiti.

Dices: Non licet desiderare & efficaciter velle aliquem modum artificiosum, qui est inseparabilis ab actu malo: ergo etiam tali artificioso modo delectari non licet. Respond. negando consequentiam: quia simplex complacentia sequitur conditionem objecti, ut est in apprehensione, sed apprehensio aliquando præciudit modum artificiosum ab ipsa malitia operis; estque per accidens, quòd illud artificium in tali materia inhonestæ reperitur. Econtra voluntas efficacæ sequitur conditionem objecti ut est à parte rei, ubi modus artificiosus non est separabilis ab opere malo.

CONCLUSIO SECUNDA. Consensus in delectationem de re mala cogitata, semper est malus: & pro qualitate objecti vel mortale vel veniale peccatum. Ita communis Catholicorum DD. cum S. D. hæc q. 74. a. 8.

Probatur primò autoritate S. Script. & PP. Nam pl. 10. Qui diligit iniquitatem, odit animam suam. Et Matth. 5. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est illam in corde suo. Qui locus non solum de efficaci appetitu peccandi, sed etiam de simplici & deliberata delectatione fornicandi à SS. PP. exponitur: nam Hilarius in huncipsum locum, In Evangelio, inquit, adulterio motus tantum oculi incidentis æquatur, & cum fornicationis opere punitur illecebrosa trans-